

Dokument nr. 19

(2005-2006)

Årsrapport til Stortinget fra Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling

Årsrapport fra Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling for 2005

Til Stortinget

INNLEDNING

Stortingets delegasjon til Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentariske forsamling for perioden 2001-2005 bestod av følgende:

Medlemmer	Personlige varamedlemmer
Finn Kristian Marthinsen (KrF), leder	Eli Sollied Øveraas (Sp)
Per Ove Width (FrP), nestleder	Morten Høglund (FrP)
Marit Nybakk (A)	Asmund Kristoffersen (A)
Åge Konradsen (H)	Beate Heieren Hundhammer (H)
Rolf Reikvam (SV)	Sigrun Eng (A)

Komiteévervene var fordelt som følger:

Komité	Medlem	Medlem
Politisk komité	Finn Kristian Marthinsen	Per Ove Width
Forsvarskomiteen	Marit Nybakk	
Teknologikomiteen	Åge Konradsen	
PR-komiteen	Rolf Reikvam	
Budsjettkomiteen	Marit Nybakk	
Presidentkomiteen	Finn Kristian Marthinsen	
Den faste komité	Finn Kristian Marthinsen	Per Ove Width Marit Nybakk

Etter stortingsvalget ble ny delegasjon valgt av Stortinget 10. november 2005 for valgperioden 2005-2009:

Medlemmer	Personlige varamedlemmer
Odd Einar Dørum (V), leder	Trygve Slagsvold Vedum (Sp)
Hallgeir H. Langeland (SV), nestleder	Eirin Kristin Sund (A)
Gerd Janne Kristoffersen (A)	Truls Wickholm (A)
Henning Skumsvoll (FrP)	Christian Tybring-Gjedde (FrP)
Kari Lise Holmberg (H)	Laila Dāvøy (KrF)

Komitevervene er fordelt som følger:

Komité	Medlem	Medlem
Politisk komité	Odd Einar Dørum	Hallgeir H. Langeland
Forsvarskomiteen	Henning Skumsvoll	
Teknologikomiteen	Gerd Janne Kristoffersen	
PR-komiteen	Kari Lise Holmberg	
Budsjettkomiteen	Henning Skumsvoll	
Presidentkomiteen	Odd Einar Dørum	
Den faste komité	Odd Einar Dørum	Hallgeir H. Langeland

GENERELT

Den vesteuropeiske unions (VEUs) parlamentarikerforsamling ble opprettet i 1954 og består av 115 faste representanter fra de ti medlemslandene (Belgia, Frankrike, Tyskland, Hellas, Italia, Luxembourg, Nederland, Portugal, Spania og Storbritannia). I tillegg møter representanter for de seks assosierte medlemmer (Island, Norge, Polen, Den tsjekkiske republikk, Tyrkia og Ungarn), de assosierte partnerlandene (Bulgaria, Estland, Latvia, Litauen, Romania, Slovakia, Slovenia) og observatørlandene (Danmark, Finland, Irland, Sverige og Østerrike).

Forsamlingen utarbeider rapporter og vedtar anbefalinger og uttalelser om forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål som oversendes Rådet (regjeringssiden). Forsamlingen møtes til sesjoner to ganger årlig i Paris. Forsamlingen ledes av Presidentkomiteen, som møtes jevnlig. I tillegg finnes følgende faste fagkomiteer: Politisk komité, Forsvarskomiteen, Teknologikomiteen, PR-komiteen, Budsjett- og administrasjonskomiteen og Komiteen for prosedyrespørsmål.

Som assosierte medlemmer deltar de fem norske representantene fullt ut under de to årlige sesjonene og i komitémøtene, men har ikke stemmerett i plenum. De oppnevnte varamedlemmer deltar bare i hovedsesjonene.

For den norske delegasjonen var debatten i 2005 om europeisk samarbeid om forsvarsmateriell viktigst. Andre viktige temaer var forkastelsen av EUs grunnlovstraktat, og hvilken betydning det vil få for EUs forsvars- og sikkerhetspolitiske samarbeid. EUs Althea-operasjon i Bosnia-Herzegovina, samt kam-

pen mot terrorisme var også fremtredende debattområder.

Nedenfor følger en gjennomgang av de viktigste sakene under de to delsesjonene:

Første delsesjon 13.-15. juni 2005

Som vanlig ble en rekke saker om europeisk sikkerhets- og forsvarspolitik drøftet under sesjonen. Det var fokus på gjennomføringen av den europeiske sikkerhetsstrategi. Man erkjente der at det har funnet sted store endringer av betydning for europeisk sikkerhetssamarbeid siden vedtagelsen av strategien i 2003. Likevel anså man strategien fortsatt å være relevant især mht. trussel/risikovurderinger. Effektiv multilateralisme er et av hovedelementene i strategien. Her har man store utfordringer, ikke minst hva gjelder å finne en transatlantisk enighet om FNs rolle. Likeledes ble det pekt på at det praktiske samarbeidet mellom EU og FN må styrkes, og at man må gjøre sitt ytterste for at NATO fortsatt skal være det viktigste forum for transatlantisk sikkerhetspolitisk debatt. Strategien sammenfaller i store trekk med analyser og strategier fra andre aktører som FN, OSSE og USA.

Sikkerhetssamarbeidet mellom EU og naboland i øst (Ukraina, Hviterussland, Moldova og Russland) var et annet fokusområde. Rapporten som dannet grunnlag for diskusjonen, anbefalte at EU søker å styrke sin dialog og sitt forsvarssamarbeid med disse landene ikke bare i snever militær forstand, men også innenfor politiske, sosiale og økonomiske samarbeidsområder. Organisert kriminalitet, herunder menneskesmugling og korrupsjon vil være sentrale

tema for slikt samarbeid. Dette vil ha betydning også i relasjon til regionale konflikter. En aktiv EU-policy, støtte til økonomisk vekst, sosial og demokratisk utvikling, samt en tettere dialog med Russland anses å være en forutsetning for stabilitet i området.

Parlamentarisk samarbeid i sørøst-Europa (Balkan) var også et sentralt tema, der nettverket av aktiviteter mellom parlamentarikere på Balkan ble fremhevet som betydningsfulle bidrag til demokratisering og stabilitet, og til samarbeid mellom landene i regionen og til europeisk integrasjon.

En rapport om konsekvenser av transformasjon og modernisering av forsvarstyrker i mange europeiske land og især bruken av IKT ble lagt fram. Fremtidige forsvarskoalisjoner, og betydningen av koherens og effektivt samarbeid sto sentralt i diskusjonen. Det er behov for høye forskningsinvesteringer, og bedre utveksling av informasjon og erfaringer, samt styrking av transatlantiske forbindelser på dette området.

Sentralt på dagsorden var også kampen mot internasjonal terrorisme. Utkastet til ny EU-grunnlov la opp til rett til å benytte både sivile og militære virkemidler i kampen mot terrorisme. Samarbeid med stater i Afrika og Midtøsten vil være nødvendig. Likeledes anses det viktig med harmonisering av teknologi, bedret etterretningssamarbeid samt mer proaktive strategier viktige for å effektivisere kampen mot terrorisme.

Andre delsesjon, 5.-7. desember 2005

Debattene omhandlet utviklingen innen EU på det forsvars- og sikkerhetspolitiske området, og konsekvensen av at EUs nye forfatningstraktat var blitt avvist ved folkeavstemning i Frankrike og Nederland. Rapporten som ble behandlet, forfektet at det ikke behøvde bety så mye for den videre utvikling av den europeiske sikkerhets- og forsvarspolitikken. Man kommer til å fortsette samarbeid innenfor eksisterende strukturer, og ser på muligheten av samarbeid også utenfor EU-traktaten. Det ble lagt vekt på betydningen av nær deltakelse opp mot det Europeiske byrået for forsvarsmateriellsamarbeid (EDA) av de medlemmene i Western European Armament Group

og Western European Armaments Organisation som ikke er medlem av EU (Norge og Tyrkia).

EU ble oppfordret til å skaffe ressurser til etableringen av et Euro-African Peace and Security Fund, samt å støtte Den afrikanske union for å fremme fred og utvikling i landene sør for Sahara. Særlig fokus legges på ikke-spredning av håndvåpen, HIV/AIDS, barnesoldater og utvikling av Afrikas egen fredsbevarende/skapende kapasitet.

Det ble foreslått å oppdatere EU-kommisjonens liste fra 1958 over forsvarsmateriell, som EU-traktaten gir medlemslandene frihet til å lage egne regler for mht. produksjon og salg. Oppdatering og sammenlånning med EUs Code of Conduct on Arms Export vil være aktuelt, og samarbeid med NATO er ønskelig. Norge har spilt inn forslag i denne sammenheng.

Videre ble det foreslått at medlemsland i større grad benytter sjøforsvaret også til ikke-militære oppdrag. Dette ble begrunnet med at det har vært økt ulovlig og voldelig aktivitet i farvann rundt Europa, herunder narkotikasmugling, menneskesmugling, terrorisme, økt økonomisk aktivitet samt miljøtrusler.

EUs militæroperasjon i Bosnia-Herzegovina (Althea-operasjonen) var et sentralt tema, og samarbeidet mellom EU og NATO fikk mye ros. Det ble bedt om intensivering av samarbeidet mellom Althea-operasjonen og den internasjonale domstolen for det tidligere Jugoslavia, og at det ble jobbet videre for å inkludere Bosnia og Hercegovina i NATO-initiativet for Partnerskap for fred. Det ble oppfordret til å benytte Althea-operasjonen som et eksempel overfor europeiske borgere og nasjonale parlamenter på godt europeisk sikkerhets- og forsvarssamarbeid (ESDP).

Det ble oppfordret til nært samarbeid mellom EU og NATO i arbeidet mot internasjonal terrorisme og spredning av masseødeleggelsesvåpen. Ideen om å opprette et europeisk CIA ble fortsatt møtt med skepsis. Europeisk etterretningssamarbeid skjer i dag gjennom den såkalte Bern-klubben, som omfatter lederne fra de nasjonale etterretningsbyråene i EU, Norge og Sveits.

Oslo, den 15. mars 2006

Odd Einar Dørum
delegasjonsleder

